

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena și Țurcan Anatolie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2020, în cauza penală privind-l pe

Cebotari Teodor xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 28.07.2017 – 17.12.2018;
2. Instanța de apel : 09.09.2019 – 03.03.2020;
3. Instanța de recurs ordinar : 11.06.2020 – 09.09.2020.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 17 decembrie 2018, Cebotari Teodor a fost recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal, fiindu-i numită pedeapsă cu închisoare pe termen de 11 (unsprezece) ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a admis parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Cebotari Teodor în beneficiul lui Martiniuc Stanislav suma de 300 lei pentru telefonul mobil sustras și 1782,96 lei pentru tratamentul medical, 4750 lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile de asistență juridică acordată și 50,000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest, în această parte, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, inculpatul Cebotari Teodor, la 04.03.2017, aproximativ la orele 19:30, urmărind scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, aflându-se în trecerea spre blocul locativ de pe xxxxx mun. Chișinău, l-a atacat pe Martiniuc Stanislav, aplicându-i lovituri pe diverse regiuni ale corpului, inclusiv cu un obiect necunoscut în regiunea capului, încercând să-i sustragă în mod deschis de pe deget un inel confecționat din aur, care nu l-a putut scoate, după ce i-

a sustras un telefon mobil de model „Nokia” cu prețul de 300 de lei, ceea ce reprezintă daune în proporții considerabile, cauzându-i părții vătămate conform raportului de expertiză judiciară nr. 83 I/D din 25.04.2017 traumatism cranio-cerebral închis, manifestat prin comoție cerebrală, plagă contuză în regiunea frontal bazal pe dreapta, fractura cominutivă a pereților orbitali superiori și mediali bilateral cu deplasarea fragmentelor, pneumocefalee, fractura oaselor nazale pe stânga, plagă transfixantă a buzei inferioare, plagă la nivelul pleoapei superioare pe stânga, hematom periorbital bilateral, care se califică ca vătămare gravă.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Cebotari Teodor a comis tâlhăria, adică *atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate, săvârșit cu aplicarea obiectelor folosite în calitate de armă, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și cu vătămare gravă a integrității corporale și sănătății, adică infracțiunea prevăzută de art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Doga Anatolie, în numele inculpatului Cebotari Teodor, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 17.12.2018, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de apel avocatul Doga Anatolie, în numele inculpatului Cebotari Teodor, a invocat că, sentința instanței de fond a fost emisă cu grave încălcări de procedură și neîntemeiată, deoarece instanța de judecată a examinat cauza dată în lipsa inculpatului, încălcându-i grav drepturile la apărare și la un proces de judecată echitabil.

A susținut partea apărării că, în ședința de judecată careva probe care ar demonstra vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, nu au fost aduse, iar sentința este întocmită cu mari divergențe, fără aprecierea probelor.

Apărarea a susținut că, inculpatul Cebotari Teodor are viza de reședință și locuiește în mun. Chișinău xxxxx, împreună cu părinții, iar la această adresă, inculpatul Cebotari Teodor nu a primit nici o citație, atât de la instanța de judecată, cât și de la procuratură. Instanța de judecată, nu a dispus aducerea forțată a inculpatului dacă, după părerea instanței, inculpatul nu se prezenta la ședințele de judecată.

A menționat avocatul că, la materialele dosarului este un raport al inspectoratului de poliție a sectorului Rîșcani că, Cebotari Teodor este dat în căutare, care după părerea apărării este fals, din simplul motiv, că Cebotari locuiește în sectorul Ciocana pe str. Ginta Latină, dar nu în sectorul Rîșcani. Organul de poliție a sectorului Rîșcani, neîntemeiat l-a anunțat în căutare pe Cebotari, astfel a contribuit la încălcarea legislației, neavând dreptul să-l anunțe în căutare, din motivul că inculpatul Cebotari locuiește și are viza de reședință în sectorul Ciocana.

A susținut apărarea că, numai Poliția sectorului Ciocana era în drept să verifice unde se afla inculpatul Cebotari, să vorbească cu părinții inculpatului și să-l anunțe în căutare.

Astfel, apărarea a invocat că, cauza penală s-a examinat în lipsa inculpatului Cebotari Teodor, încălcându-i flagrant dreptul lui constituțional la un proces transparent și echitabil și încălcând dreptul la apărare a inculpatului.

A considerat această încălcare gravă care, duce nemijlocit la anularea sentinței, cu rejudecarea cauzei și examinarea cauzei în prezența și cu participarea inculpatului.

Mai mult ca atât, în instanța de judecată, nu au fost aduse careva probe care ar demonstra că s-a comis o tâlhărie, or, ambii atât pătimitul cât și inculpatul după ce s-au bătut, au venit acasă la pătimit, unde era soția, iar pătimitul i-a spus soției, că inculpatul Cebotari l-a apărat de niște persoane care l-au bătut, iar telefonul l-a uitat în bar.

A invocat că, soția pătimitului Martiniuc, în ședința de judecată a declarat, că soțul ei Martiniuc a venit împreună cu inculpatul Cebotari au intrat în casă și a declarat că Cebotari l-a apărat de niște persoane care l-au atacat. Soțul era bătut și plin de sânge. Cebotari era cu mâna însângerată și i-a prelucrat mâna și a pansat-o. Soțul a spus ei să-i dea niște bani lui Cebotari, și ea i-a dat 250 de lei și Cebotari a plecat.

A menționat că, depoziții similare a dat și pătimitul Martiniuc, și inculpatul Cebotari la urmărirea penală.

În astfel de circumstanțe, nu poate să fie o infracțiune de tâlhărie, care prevede un atac săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor.

A considerat apărarea că, instanța de judecată nu a dat o apreciere logică tuturor probelor din dosar, dar a pronunțat o sentință neîntemeiată și contradictorie, nu a fost examinată, nici acțiunea civilă, pe care o contestă.

Conform art. 403 Cod de procedură penală avocatul a solicitat repunerea în termen a apelului, din motivul că cauza s-a examinat în lipsa inculpatului, despre data emiterii sentinței inculpatul nu a fost înștiințat și careva date care ar confirma că inculpatului i-a fost înmănată sentința, la materialele dosarului lipsesc.

A menționat că, a făcut cunoștință cu materialele dosarului penal la data de 29.08.2019 și imediat a depus cerere de apel, astfel a solicitat repunerea în termen a cererii de apel.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2020, a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel.

A fost respins apelul avocatului Doga Anatolie, în interesele inculpatului Cebotari Teodor, ca fiind depus peste termen și a fost menținută fără modificări sentința Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 17 decembrie 2018.

4.1. În motivarea soluției date instanța de apel a subliniat că, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 decembrie 2018, a fost pronunțată public la aceeași dată (f.d. 13, 19-28, vol. II).

Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din data de 17 decembrie 2018, inculpatul Cebotari Teodor nu a participat la examinarea cauzei, dar a fost reprezentat de avocatul Caminscaia Aliona, care a fost prezentă în ședință, iar la data de 18.12.2018, a primit copia sentinței nefiind atacată în ordine de apel (f.d. 32, vol. II).

Iar, avocatul Doga Anatolie a depus apelul abia la data de 29.08.2019, invocând că, a făcut cunoștință cu materialele cauzei la aceeași dată, iar inculpatul Cebotari Teodor are viza de reședință și locuiește în mun. Chișinău str. xxxxx, împreună cu părinții, dar nu în sectorul Rîșcani, prin urmare nu a fost citat legal pentru a participa la examinarea cauzei, fiindu-i încălcat dreptul la apărare,

Instanța de apel a respins aceste afirmații, or, inculpatul Cebotari Teodor, fiind audiat în calitate de învinuit la data de 19.07.2017, a declarat adresa de domiciliu mun. Chișinău, xxxxx, precum și la ședința de judecată din 25.08.2017 fiind prezent la ședință și fiindu-i stabilită identitatea, inculpatul Cebotari Teodor a indicat domiciliul din mun. Chișinău, xxxxx (vol. I, f.d. 165, vol.II, f.d.2).

Mai mult ca atât, ultimul nu s-a prezentat nici în instanța de apel, pentru a participa la examinarea cererii de apel, care este o continuare a examinării cauzei, pentru a se expune asupra învinuirii aduse și a-și prezenta poziția de apărare.

Astfel, cele enunțate au indicat elocvent la încălcarea termenelor prevăzute la art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, iar potrivit prevederilor art. 403 alin. (1), art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, care expres indică la imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, care potrivit materialelor cauzei a început la data de 01.03.2019 (f.d. 32, vol. II), ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului declarat de avocatul Doga Anatolie, în interesele inculpatul Cebotari Teodor, care a depus apel la data de 28 august 2019, or, curgerea termenului de contestare a început din data de 15 martie 2019, astfel inculpatul nu și-a exercitat dreptul legal de atac a actului de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege.

Așadar, raportînd cauzei legea procesual penală și statuările din jurisprudența constantă a Curții Europene, instanța de apel a reținut că, în speță termenul de declarare a apelului a fost omis de către avocatul Doga Anatolie, în interesele inculpatului Cebotari Teodor, din circumstanțe care sunt imputabile părții, or, inculpatul fiind interogat în cadrul urmăririi penale, și participând la ședințele de judecată, ulterior nu s-a mai prezentat, rezultă că cunoștea că în privința lui este pornit dosar penal, ceea ce îl obliga să se intereseze de mersul dosarului, însă ultimul a ales să se eschiveze de la judecată.

În contextul celor elucidate, instanța de apel a menționat că, în cazul în care termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 402 Cod de procedură penală este

depășit, adică apelul este declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, instanța de apel este obligată să soluționeze chestiunea privind repunerea în termen a apelului. Dacă întârzierea a fost determinată de motive neîntemeiate, apelul urmează a fi respins ca tardiv, fără judecarea fondului.

Reieșind din cele expuse mai sus, s-a conchis că, cererea de apel depusă de avocatul inculpatul Doga Anatolie, nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv și că motive întemeiate ce au determinat omiterea termenului de atac, apelantul nu a invocat, astfel că cererea de repunere în termen urmează a fi respinsă, or, admiterea acestei cereri de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO (Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.

În aceste circumstanțe, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apel ori, instanța de apel nici nu purcede la examinarea fondului apelului, deoarece, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen sau inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, prin care fără a indica vreun temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu rejudecarea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, din motivul ca eroare comisă de Curtea de Apel Chișinău nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive:

- examinarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatului;
- nu au fost întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.188 alin. (3) lit.c)

Cod penal;

- faptei comise i s-a dat o încadrare juridică greșită;
- instanța de apel, a încălcat flagrant procedura de examinare a cererii de apel, nu s-a pus spre examinare apelul declarat în ședința de judecată, nu s-a examinat în ședință nici repunerea în termen a cererii de apel. Nu a ascultat în ședință nici autorul cererii de apel, avocatul Doga Anatolie, pentru a-și expune poziția pe marginea repunerii apelului în termen;

- ședința de judecată a avut loc în lipsa inculpatului, inculpatul nu a fost citat pe adresa unde el locuiește, a fost citat pe altă adresa pe care el nu a locuit. Sentința de condamnare a instanței de judecată, nu i-a fost adusă la cunoștința inculpatului;

- inculpatul Cebotari Teodor, este condamnat nelegitim, faptei comise i s-a dat o încadrare juridică greșită, cauza a fost examinată cu încălcări flagrante a procedurii penale.

6. Pe marginea recursului declarat de avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, procurorul a solicitat inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(4) Cod de procedură penală, recursul se consideră admisibil în cazul în care acesta îndeplinește cerințele de formă și conținut, iar temeiurile invocate se încadrează în cele enumerate în art.427 Cod de procedură penală – în cazul în care este prezentă încălcarea gravă a drepturilor persoanei, iar cauza prezintă un interes deosebit pentru jurisprudență.

Colegiul penal reține că, reglementarea dreptului de a declara recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel reprezintă, din partea titularului, atât un drept procesual de dezvoltare a atribuțiilor prevăzute de lege, cât și o obligație de a formula cererea respectivă în strictă conformitate cu cerințele stipulate în art.427, 429, 430 Cod de procedură penală.

Din conținutul prevederilor art.429 alin.(1) Cod de procedură penală, rezultă că recursul se depune de persoanele menționate în art.421 și trebuie să fie motivat.

În temeiul art.421 Cod de procedură penală, raportat la art.401 alin.(2), titularul dreptului de recurs în numele persoanelor menționate în alin.(1), pct.2)-4) art.401 Cod de procedură penală, adică a inculpatului poate fi apărătorul împuternicit în modul prevăzut de lege (prin mandat).

Conform art.67 alin.(4) Cod de procedură penală, avocatul care acordă asistență juridică bănuțitului sau învinutului la reținere sau arestare se consideră apărătorul lor pe această perioadă de timp și cu consimțământul lor el poate continua participarea în calitate de apărător până la terminarea procesului în cauza respectivă. În cazul în care, inculpatul își alege un alt apărător, decât cel care a participat în apel, pentru a-i reprezenta interesele în instanța de recurs, este necesar consimțământul lui expres. Prin alte cuvinte, această reglementare legală rămâne valabilă și pentru instanța de recurs.

În corespundere cu prevederile art.432 alin.(1) în coroborare cu art.433 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu și judecă recursul declarat în procedura scrisă, adică fără citarea părților.

Prin urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a constata prin audierea inculpatului dacă ultimul acceptă să fie reprezentat de către apărătorul care a declarat recurs ordinar în numele său.

Modalitatea de confirmare a împuternicirilor oferite de către inculpat apărătorului său, este reglementată de către legiuitor în dispoziția art.70 alin.(1)

pct.1) Cod de procedură penală, unde este stipulat că avocatul ales poate fi admis în procesul penal în calitate de apărător la invitația bănuțului, învinuțului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane cu consimțământul persoanelor interesele cărora urmează să le apere.

Din conținutul normei precizate, prin „*invitația inculpatului*” trebuie de înțeles inițiativa acestuia de a-i fi reprezentate interesele în recurs de către un avocat concret, altul decât cel care a participat în apel.

Prin urmare, avocatul declarând recurs ordinar în numele inculpatului împotriva deciziei instanței de apel, urmează să anexeze la recurs mandatul, care trebuie completat în corespundere cu cerințele expuse în Hotărârea Guvernului nr.158 din 28.02.2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, cu modificările ulterioare.

Astfel, în mandatul prezentat, în mod obligatoriu, trebuie să se indice că avocatul este împuternicit pe cauza penală concretă să declare în numele inculpatului recurs ordinar la Curtea Supremă de Justiție, iar pe verso se va indica numele, prenumele și semnătura inculpatului (pct.6, subpct.2) lit.a¹), b) din Hotărârea Guvernului nr.158 din 28.02.2013).

În acest sens, Colegiul penal va reține și stipulările art.68 alin.(5) Cod de procedură penală, potrivit cărora apărătorul nu este în drept fără consimțământul persoanei a cărei interese le apără să întreprindă acțiunile prevăzute în dispoziția normei prescise, dacă ele nu sunt expres indicate pe verso mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Respectiv, efectuarea de către apărător a cel puțin a unei acțiuni prevăzute la art.68 alin.(5) Cod de procedură penală, cade sub sancțiunea nulității, dacă aceasta nu îndeplinește/respectă cerințele menționate mai sus. În cazurile când se va constata că lipsește semnătura inculpatului de pe verso mandatului, din motive de imposibilitate de a o aplica (aflarea peste hotarele țării, internarea într-o instituție medicală, etc.) recurentul trebuie să anexeze la recurs o cerere scrisă personal de către inculpat și semnată de acesta sau, după caz, procura în original.

Potrivit materialelor dosarului în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, interesele inculpatului Cebotari Teodor au fost reprezentate de avocatul Doga Anatolie, fiind anexat în acest sens mandatul avocatului, semnat de către tatăl acestuia – Cebotari Vladimir (f.d. 38, vol. II), în lipsa împuternicirilor date de inculpat.

La 03 martie 2020, instanța de apel a pronunțat soluția enunțată, prin care a respins cererea de repunere în termen a cererii de apel și a fost respins apelul declarat de avocatul Doga Anatolie în interesele inculpatului Cebotari Teodor, ca fiind depus peste termen și a fost menținută fără modificări sentința primei instanțe.

Împotriva deciziei instanței de apel la 22 mai 2020, a declarat recurs ordinar avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, în baza aceluiași mandat semnat de tatăl acestuia, fără a prezenta dovada împuternicirilor acestuia, or

la materialele cauzei lipsesc careva înscrisuri ce ar confirma că inculpatul Cebotari Teodor (care este major, capabil) l-a împuternicit pe tatăl său să încheie contract din numele acestuia cu avocatul pentru a-i reprezenta interesele.

Prin urmare, studiind mandatul prezentat de avocatul Doga Anatolie, Colegiul penal constată că acesta nu conține semnătura inculpatului Cebotari Teodor, astfel avocatul nu are împuterniciri de a declara recurs ordinar în numele inculpatului.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut prevăzute de art.429, 430 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Doga Anatolie în numele inculpatului Cebotari Teodor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2020, în cauza penală privindu-l pe **Cebotari Teodor xxxxx**, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la **15 octombrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie